

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 22C/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119206487
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2020:1119206487.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Ágnes Nagyovou v spore žalobcu: Q. H. X., K.. XX.XX.XXXX, O. XXX XX W. Č.. XXX, právne zast.: JUDr. Lubomír Müller, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy,

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 1 000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumu 1 243,72 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 1 243,72 eur od 06.05.2019 do zaplataenia titulom náhrady trov obhajoby, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti z a m i e t a .

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca dňa 14.05.2019 doručil súdu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 267,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 06.05.2019 do zaplataenia. Predmetné konanie bolo vedené pod sp. zn. 22C/21/2019. Toho istého dňa žalobca doručil súdu aj žalobu o náhradu škody vo výške 1 243,72 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 06.05.2019 do zaplataenia, pričom uvedená žaloba bola vedená pod sp. zn. 12C/23/2019. Súd v priebehu konania uznesením sp. zn. 22C/21/2019 zo dňa 28.01.2020 spojil na spoločné konanie veci vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22C/21/2019 a 12C/23/2019 tak, že sa ďalej viedli pod sp. zn. 22C/21/2019.

2. Žaloby boli odôvodnené na tom skutkovom základe, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 15.12.1992 sp. zn. 4T/457/92 bol žalobca uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 bol znova odsúdený z rovnakého dôvodu, a to na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením do I. nápravno výchovnej skupiny. V odvolacom konaní bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93 zmenený uvedený trest na peňažný vo výške 3 000,- Sk. V dôsledku druhého odsúdenia bol prvý - podmienený trest premenený na nepodmienečný. Podľa žalôb bol žalobca vo výkone trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994, kedy bol podmienenčne prepustený na základe uznesenia Okresného súdu Košice I. sp. zn. PP 109/94. Následne uznesením Okresného súdu Michalovce z 09.01.2018 č. k. 4Nt/22/2017-20 bol zrušený rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. V dôsledku toho boli zrušené aj všetky nadväzujúce rozhodnutia. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože prokurátor na

hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby. Vzhľadom na uvedené si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 267,- eur titulom nezákonnej väzby, teda nezákonného obmedzenia osobnej slobody za obdobie od 07.03.1994 do 14.06.1994 s poukazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a uplatnil si aj náhradu škody titulom trov obhajoby vo výške 1 243,72 eur za konania, ktoré viedli k zrušeniu nezákonných rozhodnutí a oslobodeniu žalobcu spod obžaloby.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Nárok uplatnený žalobcom v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 22C/21/2019 vyhodnotil ako nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. s tým, že právnym titulom malo byť rozhodnutie o treste v zmysle § 6 tohto zákona, teda rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. Žalovaný vzniesol námietku premlčania žalobcom uplatneného celého nároku, keď mal za to, že si žalobca svoj nárok neuplatnil v zmysle § 23 zákona č. 58/1969 Zb. v jednoročnej objektívnej premlčacej lehote vzhľadom na to, že rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 17.04.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018 a žalobca podal žalobu až dňa 14.05.2019. Tiež tvrdil, že premlčacia lehota vymedzená v § 23 zákona č. 58/1969 Zb. má charakter objektívnej premlčacej lehoty, ktorá sa nepredlžuje ani o časový úsek trvania predbežného prerokovania nároku. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalovaný uviedol, že zákon č. 58/1969 Zb. neumožňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, rovnako Občiansky zákonník, na ktorý uvedený zákon odkazuje, vo svojom ustanovení § 442 ods. 1 rieši náhradu skutočnej škody a ušlého zisku. Okrem toho mal za to, že žalobca neunesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, keď nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený úrok z omeškania z nemajetkovej ujmy, žalovaný poukázal na judikát R45/2000 a mal za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až momentom právoplatnosti rozhodnutia o jej priznaní, preto v rozhodnutí o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné žalovaného zaviazat' na zaplatenie úroku z omeškania z platenia tejto náhrady.

3.1 Vo vzťahu k nároku na náhradu škody žalovaný zastával názor, že rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 27.07.1993 nie je príčinou údajného vynaloženia peňažných prostriedkov vo výške 1 243,72 eur zo strany žalobcu viac ako 24 rokov po vydaní tohto rozsudku, preto nie je príčinou vzniku žalobcom deklarovanej škody. Žalovaný považoval iniciovanie konania o povolenie obnovy trestného konania vedeného voči žalobcovi po viac ako 24 rokoch od odsúdenia, resp. viac ako 20 rokov po možnosti zahladenia odsúdenia žalobcu za bezpredmetný a bezúčelný krok. V súvislosti s uvedeným poukázal na to, že jedným z kritérií posudzovania dôvodnosti nároku na náhradu škody je účelnosť vynakladania peňažných prostriedkov v súvislosti s nezákonným rozhodnutím/ nesprávnym úradným postupom, pričom v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s namietaným trestným stíhaním by mohla vzniknúť výlučne majetková škoda spočívajúca v trovách povinnej obhajoby, a to iba v rozsahu trov za riadne preukázané a účelne realizované úkony právnej služby. Žalovaný nerozporoval spôsob výpočtu odmeny advokáta, ani jednotlivé náhrady hotových výdavkov v súvislosti so zastupovaním žalobcu v konaní o povolenie obnovy konania, nárok na náhradu škody však považoval za právne neopodstatnený, teda za nedôvodný v celom rozsahu bez ohľadu na správnosť numerického výpočtu výšky škody. Za účelom preverenia účasti žalobcu na verejnom zasadnutí dňa 09.01.2018 a hlavnom pojednávaní dňa 17.04.2018 však žalovaný navrhol pripojiť spis Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993. Ďalej žalovaný namietal nepreukázanie vzniku škody - skutočného úbytku majetkových hodnôt žalobcu, keď príjmový doklad č. 1/2018 z 26.06.2018 nepovažoval za relevantné potvrdenie o vzniku skutočnej škody, keďže bolo vyprodukované právnym zástupcom žalobcu. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

4. V duplike doručenej súdu dňa 30.07.2019 a dňa 30.09.2019 žalobca rozporoval tvrdenia žalovaného, mal za to, že k premlčaniu nároku nedošlo, pretože sa premlčacia lehota predĺžila o dobu predbežného prerokovania jeho nároku, pričom žalobu podal na súd 22 dní od dátumu 25.04.2019, kedy žalovaný odmietol jeho nárok. Ďalej tvrdil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevyklučuje ani zákon č. 58/1969 Zb., za zásadné však považoval skutočnosť, že jeho nárok vyplýva priamo z ustanovenia čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o politických a občianskych právach. Vo vzťahu k náhrade trov obhajoby mal za to, že tu existuje príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím, keďže k obnove konania by nemuselo dôjsť, ak by nebolo vydané nezákonné odsudzujúce rozhodnutie v roku 1993. Okrem toho uviedol, že k zahladeniu odsúdenia nedochádza automaticky, ale na základe rozhodnutia súdu, prípadne

prezidenta republiky, pričom medzi zahladením odsúdenia a zrušením odsudzujúceho rozhodnutia je kvalitatívny rozdiel. Nakoniec, pokiaľ ide o potvrdenie o úhrade nákladov na trovy obhajoby, žalobca mal za to, že daný doklad môže „vyprodukovať“ len ten, kto poskytol právne služby, teda samotný právny zástupca.

5. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie na deň 12.06.2020, na ktoré sa dostavil len poverený zástupca žalovaného. Právny zástupca žalobcu požiadal súd o ospravedlnenie jeho neprítomnosti na pojednávaní, pričom súhlasil s pojednávaním bez jeho prítomnosti. Poverený zástupca žalovaného zotrval na písomných vyjadreniach žalovaného, žiadal žalobu zamietnuť, avšak pre prípad, že by súd žalobe vyhovel, žiadal určiť 30-dňovú lehotu na splnenie povinnosti s odôvodnením administratívno-časovej náročnosti úhrady a potrebou schvaľovacieho procesu úhrady u žalovanej.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov zo spisu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 (sp. zn. 4Nt/22/2017), konkrétne zápisnice o verejnom zasadnutí z 09.01.2018 a zápisnice o hlavnom pojednávaní z 17.04.2018, oboznámil sa ďalej s listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu, ostatným obsahom spisu a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci.

6.1 Podľa potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 04.09.2018 o výkone väzby a trestu odňatia slobody bol žalobca vo výkone trestu odňatia slobody v Košiciach od 07.03.1994 do 14.06.1994 na základe rozhodnutia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92, prepustený bol Okresným súdom Košice I (sp. zn. PP 109/94) s podmienkou na 1 rok.

6.2 Z návrhu na povolenie obnovy konania zo dňa 18.09.2017 adresovaného Okresnému súdu Michalovce súd zistil, že žalobca navrhol povoliť obnovu konania vedeného na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 4T/284/93 a následne zrušiť rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 a ďalšie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia z dôvodu porušenia zásady ne bis in dem.

6.3 Zo zápisnice o verejnom zasadnutí na Okresnom súde Michalovce sp. zn. 4Nt/22/2017 z 09.01.2018 vyplýva, že predmetom konania bolo rozhodovanie o obnove konania v trestnej veci žalobcu. Na verejnom zasadnutí bol prítomný obhajca žalobcu, ktorý predniesol záverečnú reč, a aj žalobca.

6.4 Uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018 bola na základe návrhu žalobcu poľená obnova konania v prospech odsúdeného - žalobcu a zároveň bol zrušený rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993.

6.5 Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 17.04.2018 súd zistil, že predmetom bola trestná vec žalobcu pre trestný čin podľa § 272a Trestného zákona účinného do 31.12.2005, pričom sa hlavného pojednávania zúčastnil žalobca, aj jeho obhajca.

6.6 Rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2 Trestného poriadku. Podľa doložky právoplatnosti a vykonateľnosti uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018.

6.7 Z vyúčtovania trov obhajoby súd zistil, že si právny zástupca žalobcu vyúčtoval titulom nákladov právneho zastúpenia vo veci trestného činu podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sumu vo výške 1 243,72 eur. Uvedená suma pozostávala zo 4 úkonov právnej služby vo výške 300,26 eur (rok 2017 = 2x 65,08 eur + 2x 8,84 eur režijný paušál a rok 2018 = 2x 67,- eur + 2x 9,21 eur režijný paušál): 1./ prevzatie veci dňa 18.09.2017, 2./ návrh na povolenie obnovy konania dňa 18.09.2017, 3./ verejné zasadnutie dňa 09.01.2018 a 4./ hlavné pojednávanie dňa 17.04.2018; a z cestovných náhrad vo výške 943,46 eur za cestu Prievidza - Michalovce - Prievidza (spolu 654 km x 2 - za deň 09.01.2018 a deň 17.04.2018) a náhrady za stratu času.

6.8 Z príjmového dokladu č. 1/2018 vyplýva, že právny zástupca JUDr. Lubomír Müller prijal od žalobcu dňa 26.06.2018 sumu 1 243,72 eur v hotovosti za právnu službu - pomoc pri zrušení nezákonného odsúdenia.

6.9 Podľa žiadosti žalobcu o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 05.11.2018 adresovanej Ministerstvu spravodlivosti SR si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 267,- eur podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a náhradu trov obhajoby vo výške 1 243,72 eur.

6.10 Z oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 25.04.2019 o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody súd zistil, že žiadosti žalobcu nebolo vyhovené, keďže ju ministerstvo vyhodnotilo ako nedôvodnú pre nepreukázanie kumulatívneho splnenia zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci.

7. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má voči štátu ten, na kom bol úplne alebo čiastočne vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody má i ten, kto bol v neskoršom konaní odsúdený na miernejší trest, než ktorý bol na ňom vykonaný na podklade zrušeného rozsudku.

Podľa § 8 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa ustanovení § 5 a 6 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov.

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb., ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia.

Podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. najneskôr sa toto právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Podľa § 22 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb., ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, účinného v čase vzniku záväzkovoprávneho vzťahu, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

8. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92 zo dňa 15.12.1992 uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 zo dňa 27.07.1993 bol znova odsúdený za ten istý skutok, a to na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne, pričom rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 zo dňa 15.09.1993 bol uvedený trest zmenený na peňažný vo výške 3 000,- Sk. Žalobca bol na základe potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže vo výkone trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994, t.j. 100 dní, kedy bol podmienne prepustený na základe uznesenia Okresného súdu Košice I. sp. zn. PP 109/94. Žalobca následne podal návrh na povolenie obnovy konania vedeného na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 4T/284/93 a zrušenie rozsudku sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 z dôvodu porušenia zásady „nie dvakrát o tej istej veci“. Okresný súd Michalovce na základe daného návrhu uznesením č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018 zrušil rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. Nakoniec bol žalobca rozsudkom č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 oslobodený spod obžaloby (pre trestný čin nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona účinného do 31.12.2005), pretože prokurátor na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018.

9. Podmienkou zodpovednostného vzťahu v zmysle zákona č. 58/1969Zb. je: 1. vykonanie trestu celkom alebo sčasti, napriek tomu, že v neskoršom konaní došlo k oslobodeniu spod obžaloby alebo k zastaveniu trestného stíhania, 2. vznik nemajetkovej ujmy a 3. príčinná súvislosť medzi podmienkami 1 a 2. Podmienka v bode 1. bola v predmetnom konaní naplnená, keďže žalobca bol vo výkone trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994 a nakoniec bol oslobodený spod obžaloby. V predmetnom konaní tak bola naplnená podmienka existencie rozhodnutia o treste (rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 zo dňa 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 zo dňa 15.09.1993) s tým, že žalobca na základe tohto rozhodnutia vykonal trest (100 dní vo výkone trestu odňatia slobody) a v neskoršom konaní bolo rozhodnutie o treste zrušené (uznesenie č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018) a žalobca bol spod obžaloby oslobodený (rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018). Rozhodujúc o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd v prvom rade posúdil, či bol nárok žalobcu uplatnený na súde včas, keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania s poukazom na ustanovenie § 23 zákona č. 58/1969 Zb. Súd tak zistil, že žalobca vykonal trest odňatia slobody v období od 07.03.1994 do 14.06.1994 na základe

odsudzujúceho rozsudku zo dňa 27.07.1993, teda v čase, kedy už bola Slovenská republika ako jeden z nástupníckych štátov ČSFR viazaná Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho Protokolmi od 18.3.1992, teda bola zodpovedná za všetky skutky za obdobie od 18.3.1992. Z uvedeného dôvodu potom súd na žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aplikoval čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého má každý nárok na odškodnenie, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa totiž škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie škoda materiálna, ale i nemateriálna. Na základe uvedeného potom súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy nie je premlčaný, pretože sa tento nárok premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018 a žaloba bola súdu doručená dňa 14.05.2019, t.j. v 3-ročnej premlčacej lehote. Súd pri určení premlčacej lehoty vychádzal aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/142/2017 z 31.07.2018, podľa ktorého „osobitná právna úprava premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnou väzbou nie je upravená v zákone č. 58/1969 Zb. a neupravuje ju ani Dohovor. Preto sa ako nevyhnutné javí (§ 20 zákona č. 58/1969 Zb.) subsidiárne použitie § 101 Občianskeho zákonníka, ktorý je zároveň podľa ustanovenia § 853 subsidiárnym predpisom na občianskoprávne vzťahy, pokiaľ tieto nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, pričom tieto sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú tieto vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie“.

9.1 Vzhľadom k tomu, že súd dospel k záveru o zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcovi rozhodnutím o treste, keď žalobca bol preukázateľne v ústave na výkon trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994 a nakoniec bolo rozhodnutie o treste zrušené a žalobca oslobodený spod obžaloby, posúdil žalobcom uplatnenú výšku požadovanej náhrady. Súd mal za to, že žalobcovi jednoznačne vznikla nemajetková ujma v súvislosti s nezákonným obmedzením jeho osobnej slobody, došlo k obmedzeniu jeho súkromného a rodinného života, k odčleneniu od jeho najbližších a táto skutočnosť neodvratne zasiahla aj do jeho osobného a spoločenského života. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla. Je nepochybné, že výkon trestu odňatia slobody, v dôsledku ktorého sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život, zasahujú do súkromného života, do jeho cti a dobrej povesti a je spôsobilý okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 17 ods. 1 Ústavy SR obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. V konaní bolo preukázané, že výkon trestu odňatia slobody trval celkom 100 dní, súd tak mal za nepochybné, že žalobca má nárok na odškodnenie nemateriálnej ujmy. Žalobcom požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 267,- eur však súd nepovažoval za dôvodnú, nesúhlasil s ňou, a to vzhľadom na obdobie 24 rokov, ktoré uplynulo od výkonu trestu do vydania rozhodnutia o zrušení rozsudku, ktorým bol žalobca odsúdený, a oslobodzujúceho rozsudku, taktiež na minimálnu mzdu v roku 1994 na Slovensku, ktorá bola vo výške 81,- eur. Súd tak za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy považoval priznanú sumu vo výške 1 000,- eur, ktorú určil ako násobok počtu dní vykonaného trestu (100) a sumy vo výške 10,- eur/deň.

9.2 Žalobca si uplatnil aj úrok z omeškania z požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. V zmysle konštantnej judikatúry však povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, pretože až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo/185/2011), preto z priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd žalobcovi nepriznal úroky z omeškania. Súd tak žalobu nad sumu 1 000,- eur spolu s požadovaným úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 267,- eur od 06.05.2019 do zaplatenia zamietol.

10. Okrem náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu škody titulom trov obhajoby, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným konaním - konaním o povolenie obnovy konania a následným konaním, v rámci ktorého došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Za skutočnú škodu sa považuje majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení, v znížení či inom znehodnotení už existujúceho majetku poškodeného. Už zo samotného vymedzenia škody je zrejmé, že škodou môžu byť tiež stranou sporu skutočne vynaložené náklady na konanie, pretože nimi dochádza k zmenšeniu existujúceho majetku. Z vykonaného dokazovania (bod 6.8 rozsudku)

mal súd za preukázané, že žalobca dňa 26.06.2018 uhradil svojmu právnenému zástupcovi sumu 1 243,72 eur za právne služby označené ako pomoc pri zrušení nezákonného odsúdenia. Pokiaľ však ide o naplnenie ďalšej podmienky - príčinnej súvislosti, jednotlivé úkony právnej služby vykonané právnym zástupcom žalobcu musia byť uskutočnené v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s konaním, v ktorom došlo k zastaveniu trestného stíhania žalobcu, t.j. procesné úkony by museli smerovať k odstráneniu pre neho nežiaducich právnych dôsledkov, ktoré by v prípade neexistencie uvedeného nezákonného postupu/rozhodnutia štátu neboli potrebné. Súd mal za to, že úkonmi právnej služby - 1./ prevzatie veci dňa 18.09.2017, 2./ návrh na povolenie obnovy konania dňa 18.09.2017, 3./ verejné zasadnutie dňa 09.01.2018 a 4./ hlavné pojednávanie dňa 17.04.2018, bola vyvolaná zákonná podmienka vzniku nároku na náhradu škody, pretože na základe týchto úkonov právnej služby žalobca dosiahol zrušenie rozhodnutia o vine a treste a následne oslobodenie spod obžaloby. Vzhľadom na uvedené preto súd dospel k záveru o dôvodnosti žaloby aj v tejto časti, keď uvedené vykonané a vyúčtované úkony právnej služby boli účelné vo vzťahu k povoleniu obnovy konania a priamo viedli k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Hoci aj pri tomto nároku žalovaný vzniesol námietku premlčania s poukazom na ustanovenie § 23 zákona č. 58/1969 Zb., súd vychádzal z ustanovenia § 22 tohto zákona, keď mal za to, že takto uplatnený nárok na náhradu škody vznikol v súvislosti s nezákonným rozhodnutím podľa § 4 zákona č. 58/1969 Zb., o zrušení ktorého sa žalobca snažil, a nie v súvislosti s rozhodnutím o treste, za ktorý si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Podľa § 22 zákona č. 58/1969 Zb. je potom premlčacia doba 3-ročná a plynie odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia, za ktoré sa podľa judikatúry považuje oslobodzujúci rozsudok. Podľa nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 395/2016-26 z 14.9.2016 totiž v prípade, ak sa uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania, ktoré bolo zastavené alebo došlo k oslobodeniu spod obžaloby, sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018, teda žalobcovi začala plynúť 3-ročná premlčacia lehota dňa 18.04.2018, a žalobu podal dňa 14.05.2019, t.j. pred uplynutím premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o výšku náhrady škody, žalovaný nesporeval spôsob výpočtu odmeny advokáta, ani jednotlivé náhrady hotových výdavkov v súvislosti so zastupovaním žalobcu v konaní o povolenie obnovy konania a následnom konaní, ktoré vyústilo do oslobodenia žalobcu spod obžaloby, za nepreukázané však považoval vznik škody, skutočného úbytku majetkových hodnôt žalobcu, keď príjmový doklad č. 1/2018 z 26.06.2018 nepovažoval za relevantné potvrdenie. Súd dospel k záveru, a to aj vzhľadom na nespornú výšku uplatnenej škody, že žalobcom uplatnená výška náhrady škody bola správna, keď právny zástupca žalobcu účtoval 4 úkony právnej služby vo výške 300,26 eur a cestovné náhrady vo výške 943,46 eur (bod 6.7 rozsudku). Za preukázané tak mal súd aj účasť právneho zástupcu na verejnom zasadnutí na Okresnom súde Michalovce dňa 09.01.2018 a hlavnom pojednávaní dňa 17.04.2018. V neposlednom rade mal súd za preukázané aj zmenšenie majetku žalobcu o sumu 1 243,72 eur, keďže súd považoval za preukázanú úhradu tejto sumy žalobcom priamo jeho právnenému zástupcovi.

10.1 Keďže sa žalovaný dostal do omeškania so zaplatením náhrady škody vo výške 1 243,72 eur, súd žalobcovi priznal aj úrok z omeškania v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vo výške 5,00 % ročne, a to z priznanej sumy náhrady trov obhajoby vo výške 1 243,72 eur od 06.05.2019, t.j. odo dňa, kedy žalovanému uplynula lehota na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody (žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola Ministerstvu spravodlivosti SR doručená dňa 05.11.2018 a 6-mesačná lehota na prerokovanie nároku uplynula podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb. dňa 05.05.2019), až do zaplatenia. Výška úrokovej sadzby úroku z omeškania k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, t.j. ku dňu 06.05.2019, predstavovala 5,00 % ročne.

11. Súd podľa § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) určil žalovanému lehotu na plnenie 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, pretože žalovaný žiadal v prípade úspechu žalobcu v konaní o určenie 30-dňovej lehoty na splnenie povinnosti s odôvodnením administratívno-časovej náročnosti úhrady a potrebou schvaľovacieho procesu úhrady u žalovanej. Súd na základe žiadosti žalovaného uložil mu dlhšiu lehotu na splnenie uloženej povinnosti (30 dní), keď túto považoval za primeranú vzhľadom na dôvody uvádzané žalovanou.

12. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalobca bol v predmetnom konaní úspešný. Aj keď žaloba bola sčasti zamietnutá, predmetnom zamietnutia bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorého výška plnenia závisela len od úvahy súdu, preto súd aplikoval zásadu úspechu vo veci. Keďže žalobca mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody a súčasne výška plnenia v časti náhrady nemajetkovej ujmy závisela výlučne od úvahy súdu, bolo potrebné žalobcu považovať za plne procesne úspešného (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018). Vzhľadom na uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené v poslednej výrokovej vete tohto rozsudku a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania potom rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, pričom pri určení výšky náhrady trov konania bude vychádzať z prisúdenej istiny.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno písomne podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.